

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ  
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14  
Α Θ Η Ν Α Ι (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ  
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

'Αριθ. 'Ερωτ. ΙΙΕΔ. ΙΙ, 30/1970

A!  
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ  
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ



\*

Α Θ Η Ν Α Ι 1968  
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ  
Σεπτέμβριος 1969 - Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- Έξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόποτος) .. Χρύσαρχος (τάχιστον παλαιότερον ονομα: χρύσαρχον), Επαρχίας Λακωνίας Νομού .. Λακεωνίας ..
- Όνοματεπώνυμον τοῦ ἔξεταζόμενος καὶ συμπληρώσαντος Ερυθρού  
Χρυσάρχου λογοτεχνού.... ἐπάγγελμα διδάσκαλον,  
Ταχυδρομική διεύθυνσις Χρύσαρχος - Σταθερός.  
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον .. τέξις (6.).
- Απὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :  
α) ονομα καὶ ἐπώνυμον Ιωάννης .. Κώντων ..  
τῆλικα .. Γ. Σ. Ε. λιν γραμματικαὶ γνώσεις ... Ε. Χρυσαρχος. Ε. Ε. Ι. Ζ.  
τόπος καταγωγῆς Χρυσαρχος  
Λακωνίας ..

## ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

### Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωριζόντο διὰ σποράν, καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; .. Γ. Σ. Σερχ. Χ. Ι. Δ. Ι. Ο. Διχ' αυτούν  
νοι! Η. Φ. Θ. Δικαστείων ..  
"Υπῆρχον αὕται χωρισταὶ ἡ, ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; .. Χ. Υ. Ρ. Β. Ι. Λ. Λ. ..
- Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἡ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονάδας κλπ. . Εξ. χαμψι-  
τική. μον. ζημιας ..
- Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τένων του διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; .. Και... Πατηρει... μαν... απαρει... αφι-  
...εροσκεια... αρδια... τερ... αδικον. τει. ..

β'. 1) Οι κάτοικοι άσχολούνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ... *Α. φύκοιστι καὶ... Εγ. ταῦτα.*

*. γινεθήσεις παντας... ταῦτα νοτίζεται.*

2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) άσχολούνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναοι.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοῖ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ...

*Ος οὐλαρχα παντας... Εγγύησις παροικιδίων.*  
*Θεα! Λαρχα οικογένειαν θεα -*

2) Πᾶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) *Σεμισακατόροι.* Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των : (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) *Εἰδος καὶ χρῆμα.*

A) *Έχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργασταὶ, ἐποχικῶς δηλ. μετατρέπονται οὐρανοῖς, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' δόλον τὸν χρόνον ; Απὸ ποὺ προήρχοντο οὗτοι· ήσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἔλαμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ...*

*Έχρησιμοποιοῦνται... πλοκίται... έργα τηλ. στάντες  
καὶ μυτάνες!... Προνέκτοντο. Βιταζ. ζηταν. Καρδιενταν.*

5) *Έχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Εάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ...* *Οχι!*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποὺ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Κεράμη. παντας. λοιζ. κανεκριμαντζ. μαδινζ.*

*. θεράπυτο. ξιριζι. Σαφέζη. (ενταγμάτα κατεύθυνση)*

β) *Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται. Χρήστοι... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιαστζῆδες), πραματευτάδες (ἔμπτοροι) κλπ. ; ...*

*Ος... Χρήστοι... οι.*

δ'. 1) Πῶς ἔλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρουν  
(βιῶν, αἴγοπτροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-  
μᾶς μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἥ μὲν κάλυψιν (παρά-  
χωμα) χλόης (τριφυλλοῦ, λαθούριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

.....  
.....  
.....  
.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον  
σας; Μηχανή. Ρρό. Λαζ. Β'. Κέρας. Ρεζερβ. Κυκλωμ. ρελ.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρὸν καὶ σί γεωργι-  
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Ρρό. Λαζ. Ρεζερβ. μηχαναὶ<sup>γ</sup>  
καὶ μηχαν. ρελ. Λαζ. μηχ. εγκαν.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).  
Εἰς ποια κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;  
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἥ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἥ προμή-  
θεια αὐτοῦ? Μηχ. αγ. έχουσα χρησιμοποίησην  
χρησιμοποιεῖται τοῦ οι. η. ρελ. Σερμούσεων  
οὐλε... ποσ' 5% οθε χρησιμοποιεῖται τοῦ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου  
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν  
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθέμένου.

1. Χ. ξομή. 4. ..... 7. ..... 10. Ρ. Ζ. Φ. Ζ. ....

2. ..... 5. ..... 8. .....

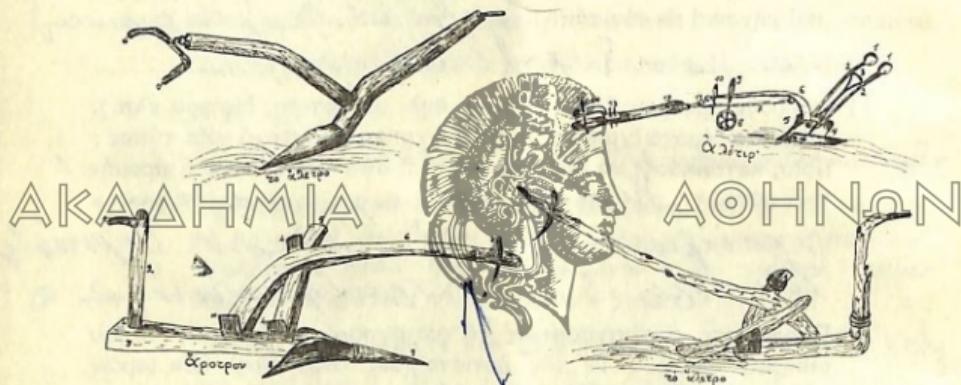
3. Μηχανίδ. 6. Λαζ. 9. 67 Κελ. ....



2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ .....

- 4) Μηχανή δεσμάτων τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ .....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .  
 ὁ Καλός ὁ ρυγχοφόρος.  
 ἐν... αρχαιοῖ... εἰδ. μυθέναι. Βιβλίο γυναικοῦ... οὐκ  
 δικαῖον τοῖς... δικαιορμαῖς. Σωματικῆς.....
- .....
- 2) Ποία ἦτο ή μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξύλινου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;



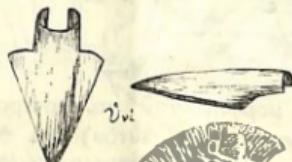
- 3) Ιχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον<sup>(1)</sup> καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραβέσσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.
- |               |                   |          |
|---------------|-------------------|----------|
| 1. Χειρολόγη  | 6. Αλεβίζη        | 11. .... |
| 2. Χειρόπ.    | 7. Κρεισόνιο μήλη | 12. .... |
| 3. Κρυπτοσέλι | 8. Πηγάδη         | 13. .... |
| 4. ....       | 9. Ν.ν.ι.         | 14. .... |
| 5. Σωλογή     | 10. ....          | 15. .... |

<sup>(1)</sup> Εάν εἴναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὄντε. Τὸ ὄντε τοῦ ἔντερου ἦτο (ἢ εἴναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὄντε (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων), καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσψιν ἐκάστου.

.....  
.....  
.....



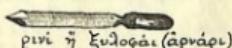
- 5) Ποιὸν τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΟΖΗΝΩΝ

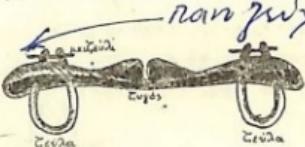
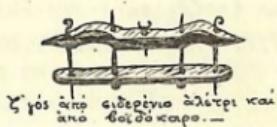
- 6) Ήτο (ἢ εἴναι) κατεσκευασμένη ἐκ ἔντερου ἢ σιδήρου;



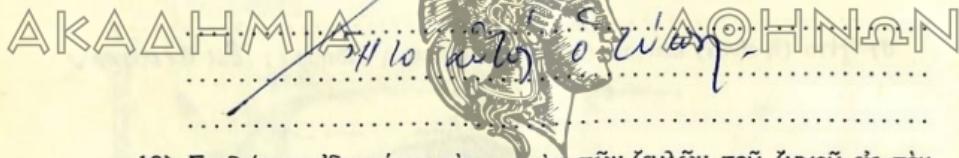
- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ἔντερον, κλπ.).



- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-  
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλοι ζῷοι, δηλ.  
ἴππος, ἡμίονος, ὄνος..... *βόες... οἵππος... ἡμίονος*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο  
ζῷα ἢ ἐν ; ..... *λύκη*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;  
..... *εἰρήνη* .....



Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ  
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα  
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζεύ-  
λια κλπ.).



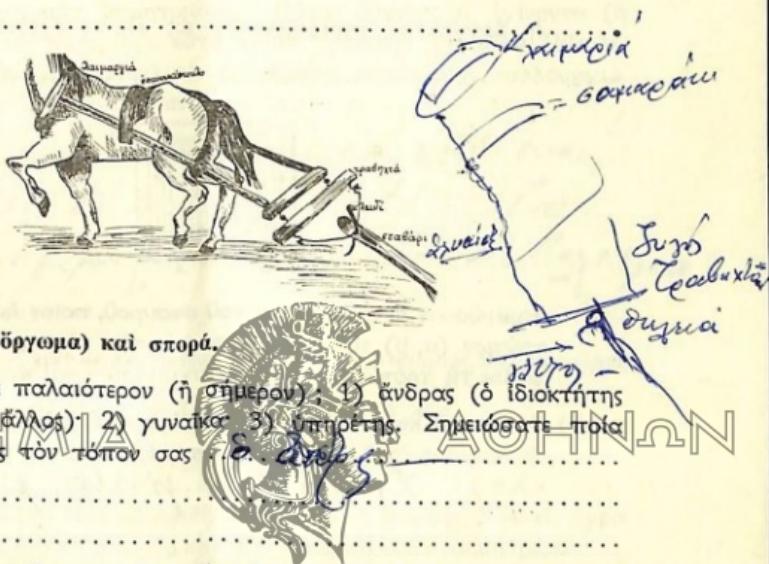
- 10) Σχεδιάσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν  
τόπον σας.

.....

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,  
ό ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι),  
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσατε  
αὐτόν). *Κρίκος γρ.,* .....

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Μελ. 27/1945.*  
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ὅλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....



### ζ. Ἀροτρίαστις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σῆμερον); 1) ἄνδρας (ό ιδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ὄλλος) 2) γυναῖκος 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποια ἡ συνήθεια εἰς τὸν τοιούτον σας.
- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .....

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.

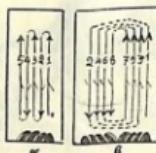
Θ. □ ♦

- 3) Πῶς κατευθύνεται ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὅποιου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ὅλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο παλαιότερον (έπισης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακίες) κατ'εύθεταν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
- .....

ἡ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.....



Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ σταυροῦ ἐνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη εἰς λωρίδας (δηλ. σπόρες ἢ σποριές, ντάμιες, σταριές, μεσδράδες κ.λ.π.); *Χρήσιμα σταυροί γράφατε πρ. αναφοράς.*
- .....

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακιάν; *μεσδράδες*  
*σταυροί.*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπτάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἀροτρον; *Οχι.*
- .....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. *Πλαγίως.*
- .....

Εις ποῖα δργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων  
ἢ ἄλλων. .... *δια... σχε... λα... Αριστερα... λεκ...* .....

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἔγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέγονται (όνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

*..... δια... λα... ανθρα... σπορά... εργαλεία... με...  
μέλιται... πλα... έργα... πράσινα... Το...  
δι... δργα... λα... Σε... Κα... δι... βεργαρα...*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν ('Απαντήσατε όμοιως, ὡς ἀνωτέρω)

## ΑΚΑΔΗΜΙΑ *θετική* ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ δισταρτοῦ τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπτωσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

*Καλε... λα... δι... Ετη...*

- 4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; .... *θετική... (σιταρι)... μεταμετα...* .....

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκινον εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἔδαφους; .... *ειδη... περιφέρεια... λα... σπορά... δισάκινον...*

*λα... γεωργ. δι. διν. θετ. δι. επι. δι. περιφέρεια... λα... περιφέρεια... λα... περιφέρεια... λα... περιφέρεια... λα...*

- β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ ἐις τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

.....  
Mr! Στρατηγος α.η. 6. Αναρχην σεβετο  
... γαρ οστινηρα την ... η το. Αγρον  
λερνει Βερ.

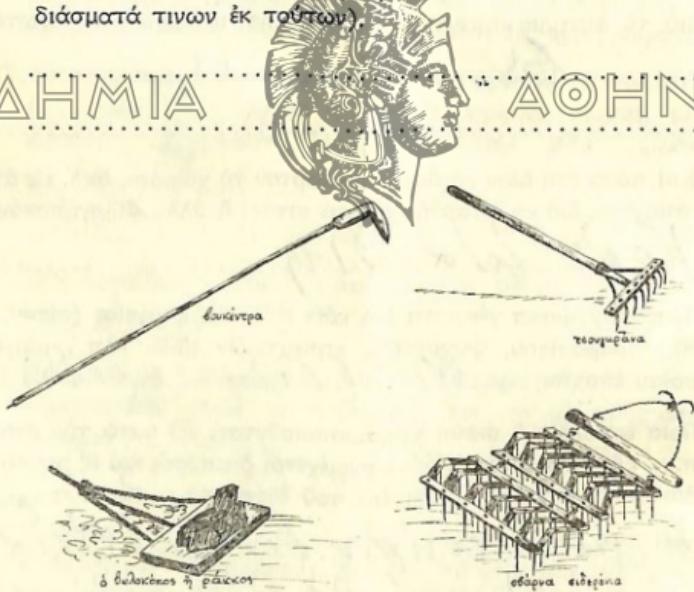
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ίσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

OX

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ.ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγγαφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἡ φωτογραφία. (Παραπέμπενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

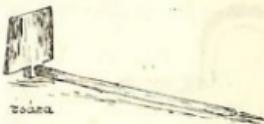
ΑΘΗΝΩΝ



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἡ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ἵχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

*Agi'v.y.*



- 6) Ποῖα πρόσωπα βιοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὅργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἔκτελοῦν

*Oι οἰνούροι.*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν δσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπαρά καὶ ἡ καλλιέργεια ἔκάστου εῖδους.



- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σαγόν, τριφύλλι κ.ἄ.

*Tai... eni ta... xwrodi... y.s.a.*

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμῆλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιὲς) καὶ ἄλλως.

*esr jirilis.*

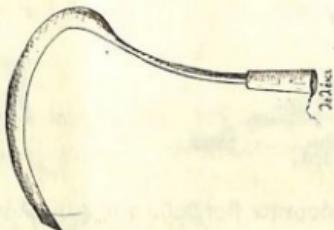
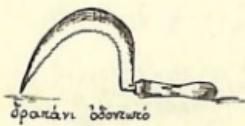
## B. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

### a. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποιον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο πολαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ σηνομα καὶ ἵχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

.....  
*δρεπάνι δρυγλαύτοι*.....



Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ  
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἐπίσης νὰ  
σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε,

## ΑΚΑΔΗΜΙΑ

## ΔΩΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἔργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο  
(ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν  
ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Kόσσα*...



- 3) Ἡ λεπτής (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργα-  
λείου ἢ το ὁμαλή ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

- 4) Πῶς ἢ το κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτο-  
γραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἔργα αλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Χειρ. ο.τ. οιν.*

- 6) Ὡτὸ παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δῆλο. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δοσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.) *Οιδευτ. ε.θ.*

### β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κεπτέρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *Χειρ. οιν. οιν. οιν. οιν. οιν.*

- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Χολα-*

**ΑΚΑΔΗΜΑΙΑ** ..... **ΑΘΗΝΩΝ**

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χειρίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι, οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οι. οι. οι. οι.*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὑρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Το. οιν. οιν. οιν.*

*αρχ. α. χειρόβ. νερα. μογή. μεθ'. λιν.*  
*κατ. ην. παρενθ. ην.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. .... *ἀγκαλιά* .....



γ.' Οἱ θερισταὶ.



ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΤΟΚΟΥΠΗ ΕΙΔΟΣ Τ

ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα τὸν εἰς παροχῆς φεύγοντον τὸν εἰς

- 3) Οι ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ιδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἢ μέση των); . . . . .

Mor. er. Eur. leus. ap. alep. f. xerxes  
ðra. Zor. \*Kep. arr. f. Eur. Zor. Ptolemy  
Elo. wood. Zor. ... Eur. d. Eros. Erl. Zor.  
per. arr. e. Jelat.

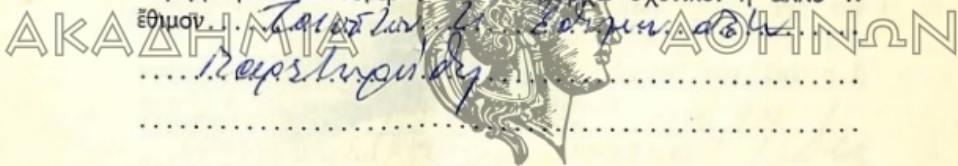
- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . .

*Μόνον τοι γιαν σὲν νέχει γιαν . . . .*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατά τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. . . . *Σ.Χ.!*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, πρωτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἔνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν δποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον . . . . *Ταῦτα γιαν, μεταξύ των αστερών, αστερών . . . .*



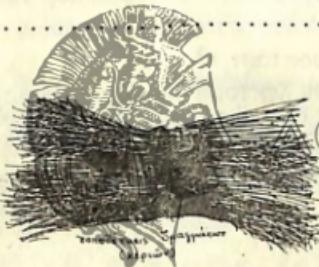
#### δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἢτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἐπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . . . . *Ημέραν, δεμάτιασμον, τοι! σὲν γιαν ναρον των σταχυών, μεταξύ των αστερών, αστερών . . . .*

*μεγαλύτερον . . . .*

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δεσμὸν τῶν δεματιῶν μῆπως ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλείόν τι; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφῶν.....

Aud. x. Jun. d. 68 a.m.v.d.



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

OHNΩN

- 3) Τὰ δεμάτια μετά τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἡ συνεκεντρώνοντο εἰς ώρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἄγρου; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἔκει καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;

ε. Συγκομιδή τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἡρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τό φύτευμα αύτης.....

*την περιγράψατε*

- 2) Πώς έγίνετο (ή γίνεται) ή έξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον η μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν η φωτογραφίαν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Έσυνθίζετο παλαιότερον η διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βικαγ); Εάν ναί, περιγράψατε πῶς έγινετο η καλλιέργειά του, ἔπειτα η κοπή, η ζήρανσις καὶ η φυλακή αὐτοῦ.

*ταναδύετο μαζί σικκούς γέλα  
αλι σανός - βικαγ (μετα τριφύλλι)*

- 2) Πότε έθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσον κ.ἄ.). *ταν μαζί με οργανων - κόσσον*  
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα η φωτογραφίας).

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποια ἐργαλεῖα ἔχρησιμο ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ώς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

### Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α.' 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ὄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἡ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ὄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

2d. αγωνίσματα .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ὄλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,

ΑΚΑΔΗΜΑΙΑ ΑΓΩΝΕΣ

θεμωνιάστρα, καππαράστρα, καππαράστρα, ή τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Χτίσαχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετούσας

τοποθετούσας

- 3) Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ὄλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἔγινετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ὄλώνι;

Τοποθετεῖται στον χώρο τοῦ καρποῦ

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ὄλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

τοποθετεῖται στον χώρο τοῦ καρποῦ

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσίς του, δηλ. μὲ ποιάν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

*Κύριαν εἶ εὐτ... οοδιν... αποτελεσμάτων  
εποιησο... διερχό... μετα'*

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

*Ζετ... οδύρομαν.*

- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των) π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος) πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἑστρωμένον μὲ πλάκες).

(Πειριγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....



*ΔΩΡΕΑΝ*

## *ΑΚΑΔΗΜΙΑ*

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλωνι ἑκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὃπου ὑπάρχει, μὲ πηγλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βιῶν καὶ ἀχύρων) .....

*Καθαρισμόνα... τετ... οδύρομον  
χαρακτ. ἀντα... διγνηστην... ε... ταχύτητα  
ταχύτητα.*

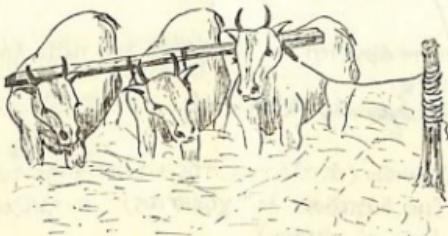
- 9) Ἡ ὡς ᾧν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

*Όχι*

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὃπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Χειροεργλων. Ηλ. οβρέανα. θέση. γέραζ. έργα  
τ. φυρεσσων. μαγιν. και' ρελ. εύλερα  
και! αλιν. γιν. μι. περ.....



- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου ἐνίλινος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος στηγερός, στραυλομέρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἔσχατων ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῷ τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ διῆτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Παρατέμεν... ωρίναν... ποντικ... εχει-  
αφρο. ωρινηλα... αιροι... αρι... ερι... έχει-  
αφρ. ο. φοιτηλο... διαρκεινημ. δ. ομηρ-  
... ορει... -

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τίνος τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείες, αἱ ὅποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων: Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλείες περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικάς φωτογραφίας ή ίχνογραφήματα). *Τύπαδες*  
*Χονδρούρων γέλη. Χονδρούρων δέρμα.*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔζευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὗτο Κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἐάν ἀπαντᾷς εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίστης πῶς γίνεται ἡ χρήσις του καὶ διὰ ποία δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*Δε γέλη χονδρούρων δέρμα  
τον ανθρ. μεχανικ. ρέαν*

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην; .....

*Ανα... τεργ... η Ρρυγκάνη πανήρεια!*

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἔργαλεῖα είναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρηστιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅπτοιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

*θονυράλι με τρίχη*

## ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ



Δουκράνι με τρίχη

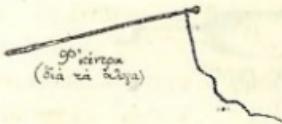
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἔρχομενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅπτοιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τούς ἀκόπιους στάχυς; .....

*N.K.*

- 14) Ἡτο ἐν χρήσει ειδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; ('Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος είληξ καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτῆν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

*Αλυτά*



- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργός μὲν ἴδικά του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἴτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. ταοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιαροῖς καὶ ἀγωγοῖςτες) οἱ ὅποιοι εἶχον βρεῖσα τὴν ἀλόγα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν .....

**ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΟΙΝΗΝ**

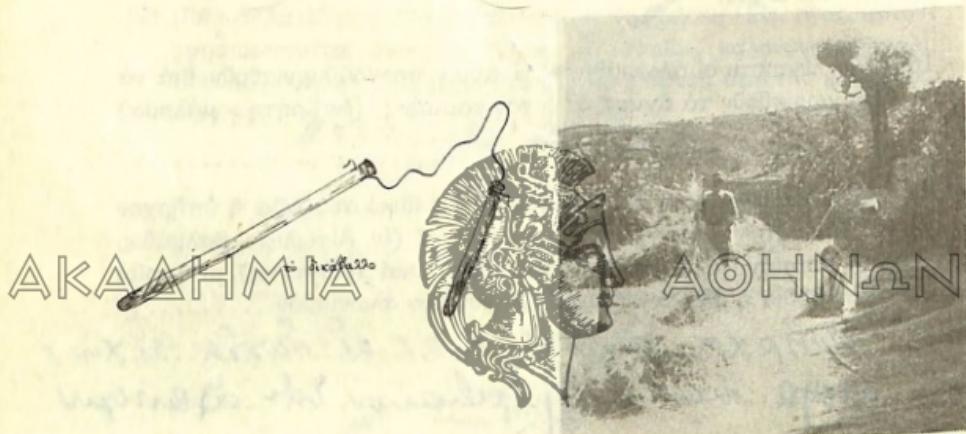
*Νηπήρχο... αχωρετο... οι οντοτοι... ειχον... αλογα... μει... ανηγορικαν... τον αριστερον*

- 18) Πλήν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῷα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἔργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; (Βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

*Ωχι*

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ πτοίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ πτοῖον τὸ σχῆμά του; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;  
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου  
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....



'Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; 'Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἀλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.  
 'Εγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;  
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτο-  
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,  
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατά τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,  
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Εάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ή φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ, τῆς ἔργασίας; ... *οχι...ολητηρα*

... das d. nach... beginnt. zur... zuerst...  
... das d. nach... beginnt. zur... zuerst...

*... das d. neue. beginnt. zu. rufen. ...*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποιος τήν έπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *τελ. ΔΩΣ 1955*

*Rodas, Dr. T. H. Dakegrave, Tel. 2-2211. Mrs. Dakegrave, 2-2212*

### β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, επομέσημένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἴτωλίᾳ: λειώμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἔργαλείον σωρεύεται τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἴτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Δεινόν μαζιάνα*...



‘Ο σχηματιζόμενος σωρός ἔχει σχῆμα στρογγύλου ή ἐπίμηκες; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρποῦ, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ὅλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοτόδον γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο . . .

Αθηνᾶς έχειστα ὡς εργ. παν' οὐαρτζής.  
Σύρος ουρανού διαρριζειν τρεπετούσι,  
οὐαρτζής ενεδαφων αρρένος οὐαρτζής.

- 2) Μὲ ποῖον ἔργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο . . .)



## ΑΚΑΔΗΜΙΑ

## ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκας εἰδικὸς λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λαρνακας γυναικειος λιχνιστης.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἴς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ὀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὅστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῆτος κλπ ;

Κόντυλοι.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦχις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ὀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ὀλώνισμα τοῦτο πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποία δημητριακὰ συνθίζεται τοῦτο . . . . .

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ὄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; . . . .

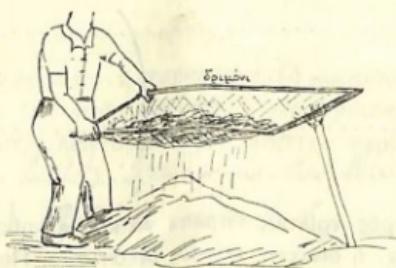
Με. Σεούλινχ.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνθεῖσάν των τῶν ξένων αὔτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ διὰ ἄλλου μέσου, ὡς π.χ. κοσκί-

## ΑΚΑΔΗΜΙΑ



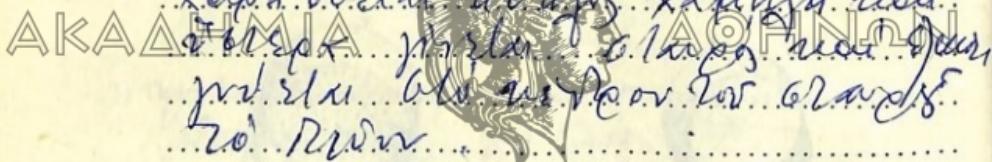
## ΑΘΗΝΩΝ



νων μὲ δίπλας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ὄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ψλαστικές. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἣν παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

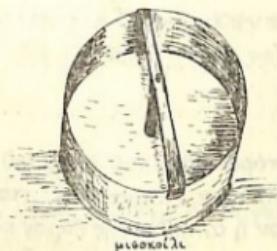
- 7) "Οταν ἑτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπός σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἔμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ." *Δια... λα... γρα... την... Λε...*  
*Χερά... ορείλι... Κανένα... χρυσα... γεω...*  
*απόλεξα... μεταλλεύ... σταυρό... μετα... φα,*  
*μεταλλεύ... αλλα... μεταφέρω... τον... σταυρό...*  
*το... πειρα...*



- 8) "Αλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπός (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

- γ'.1) Ποῖαι ὁφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ὄλων· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ὄλων; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς όκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνον γράφημα αύτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας) *Τετράγωνον μείγμα (χωρητικότητα 12 φορών)*



- 2) Ποία ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

- γ) τὸ γυντιάτικο,  
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΙΑΝΔΗΜΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) *11. Παναρχία Δημο. 2. Αγροτικού - Στριγί - Αλιεύλινο -*

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἔκαστην περίτελωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *Χνήν... διαδηματικόν... Καλλιν. Σιατικόν*

*καθηδρικόν κτλ... ΕΙΣΙΣΤΕ! αἴρετε την ζ...*

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶν) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις τὴν ὑπαιθρον ;

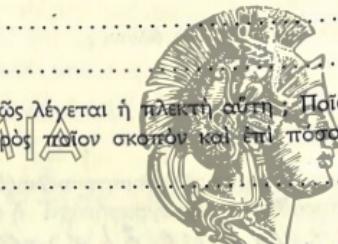
.....  
.....  
.....

Στην τωρ χρειάζεται

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ δῆποτε ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ διπισθεν τῆς θύρας κλπ ; .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποιας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 Ιουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ιούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.....  
.....  
.....

Εις ποιας ἡμέρας, ποιάν ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.) .....

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποιος ἄλλος ; .....

*Roumeli... - οι γρηγοριανοί* .....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.  
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποιον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπου διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ασματα, κρότοι, θόρυβος.  
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τάς πυράς αύτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-  
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.) ....
- .....
- .....
- .....

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα  
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....
- .....
- .....
- .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας
- .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ